

Hétről hétre

Jeruzsálem — A palesztinai kormány törvényt hozott, amelynek értelmében joga van rendelkezni az emberek és vagyonok felett háborús célokra, ismeretes, hogy annak idején az angol parlament hasonló törvényrendeletet szavazott meg. Az 1939-ben megszavazott nemzetvédelmi törvény értelmében az angol király jogait a főkormányzó gyakorolja és így ő hivatott a törvény alkalmazásáról dönteni. — A jeruzsálemi zsidó hitközség vezetésében résztvevő pártok közötti megegyezés jött létre, amelynek értelmében az összes pártok képviselve vannak a hitközség tanácsában. A tanács legutóbbi ülésén felhívást bocsátott ki, amelyben a jisivv összes irányzatának egységességét kéri. — A napokban megkezdett Palesztinába az első 17 bevándorló álló csoport, amelynek Olaszország hadüzenece óta sikerült az ország földjére lépnie. A csoport tagjai lengyel állampolgárok, akik Jugoszlávián, Görögországon, Törökországon és Szírián keresztül tértek meg az utat Palesztinába. — A Rasko telepítési tervére a napokban kezdte meg 25 ház építését Det Jicchaknál, Nathania közelében. Az új telepítés csehszlovákiai bevándorlók számára készült. Minden egyéni gazdaság körülbelül 800—1000 fontra kerül. — A Jewish Agency szűkebbkörű vezérő bizottsága a következő határozatot hozta: 1. E napokban mindenki feltétlen kötelessége hozzájárulni a cionizmus és a jisivv megszüntetéséhez, hogy az eddig elfoglalt pozíciókat megtarthassuk, az ország mezőgazdasági és ipari fejlődését továbbra is biztosítsuk és a jisivv biztonságát erősítsük és növeljük. Azok a rendkívüli erőfeszítések, amelyeket a Cionista Világszervezet vezetése ebben az irányban kifejt, az egész mozgalmat kötelezi. 2. A szűkebbkörű vezérő bizottság felszólítja az összes cionista pártokat, hogy sorakozzanak fel a jisivv önvédelmi műve mögött, amely a Koter Hajisuv és a Mizrach elapokban nyer kifejezést. 3. A szűkebbkörű vezérő bizottság jóváhagyta két újabb település elnevezését és pedig a Kvuca Maszad településének dr. Arthur Ruppin után és egy Fijn Hasofet melletti új településnek a newyorki Julian W. Mack főbíró után való elnevezését. A szűkebbkörű cionista vezérő bizottsággal egyidejűleg a Vaad Leumi is ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a zsidó nemzeti tanács vezetőségébe két új tagot koaptálnak. Egyik az ültetvényesek szövetségét, a másik a telepítések tanácsának szövetségét fogja képviselni a Vaad Leumiban. — Giffard tábornok, a palesztinai és transzjordániai angol haderők főparancsnoka, rádióbeszédet mondott. Beszédében Giffard tábornok kiemelte, hogy a történelem során Anglia sokszor viselt háborút olyan erőkkel, amelyek az egész világot uralmukba ekarták hajtani és mindig győztesen került ki Anglia legyőzte a spanyol Invincible Armadáját, Napoleont és a németeket 1914-ben. Nem kételkedem abban — mondotta a tábornok —, hogy Anglia akkor is győzni fog, ha egyedül kell harcolnia. Amíg az angol flotta létezik, Palesztinát nem fenyegeti veszély. — A június 15-én befejeződő héten a következő élelmiszerterményeket szállították Palesztinába: 1542 tonna búzát, 248 tonna rozst, 246 tonna cukrot, 115 tonna lisztet, 664 tonna rizset, 514 tonna kávé, 12 tonna kávé, 12 tonna teát, 14 tonna vajot, 26 tonna zsiradékot és egymillió 345 ezer 440 darab tojást.

Budapest. — A sajtókamara tagjainak névsorát illetékes helyen jóváhagyták. Az újságíró-tagozat 2740 tagja közül 137 zsidó vagyis 5 százalék. A kiadók tagozata 527 tagot számlál, köztük 8 zsidót.

London. — Ignác Schwartzbart, a lengyel nemzeti tanács tagja, Franciaországból Londonba érkezett. Schwartzbart dr. elmondotta, hogy a zsidók többségének sikerült elmenekülniük Párisból és csak a legszegényebbek maradtak ott.

Ne hagyjuk el egymás!...

Ne legyen frázis, különösen a mai időkben, hogy: testvérek vagyunk. Aminthogy mi, erők végső megfeszítésével azon munkálkodunk, hogy olvasóinkat, előfizetőinket megerősítsük, vigasztaljuk, informáljuk, úgy joggal kérjük zsidó testvéreinktől, hogy ők se hagyjanak el bennünket a nehéz időkben. Egy zsidó lapnak, amíg nyomdájáról, papírjáról, szállításáról és minden egyébéről fizetni kell, addig nem mondhat le arról, hogy az előfizetők feltétlen kifizetéséhez ragaszkodjék.

Legyünk melőttük mindannyian a nagy feladatokhoz, amelyek vállainkra nehezednek. Ha együtt hordjuk a terheket, úgy könnyebb viselni. Mi adunk egy bátor, lelkes zsidó lapot, viszont a hátrálókos előfizetőktől — a közönség érdekében és nevében megköveteljük, — hogy küldjék be előfizetési hátralékaikat.

Ezt a zsidó jövő nevében várjuk és kérjük mindenkit, aki hátrálékban van, hogy lelkiismeretére hallgatva, küldje be mielőbb póstautalványát a nekünk járó összeget, mert lapunk nehéz időket él át.

LAPUNK EVI ELŐFIZETESI ARAI

BELFÖLDÖN:

Vállalatok, hitközségek, intézmények, közhelyek, klubok és vendéglők: 1000 lei
 Erdélyben: 400 lei
 Az ökirályságban: 500 lei

KÜLFÖLDÖN:

Jugoszláviában: 200 dinár
 Magyarországon: 25 pengő
 Amerikában és a többi tengerentúli államokban: 8 dollár

— Kárpátalja önkormányzatát kap. A magyar képviselőház keddi ülésén aot Telekvi Pál magyar miniszterelnök bejelentette Kárpátalja önkormányzatáról szóló törvényjavaslatot. Ugyanakkor Radocsai László igazságügyminiszter bejelentette a nemzetiségi bizület védelméről szóló törvényjavaslatot. Kárpátalja önkormányzatáról szóló törvényjavaslat nem keltett meglepetést, mert Csehszlovákiától való visszacsatolás óta mindig szó volt arról, hogy ez a terület a rész autonómiát kapjon. Természetesen a legnagyobb örömet az érdekeltek körében keltette a törvényjavaslat. A kárpátaljai zsidó lakosság szempontjából e pillanatban nem tudjuk, hogy milyen változást jelent az autonómia, de tekintettel arra, hogy Kárpátalján nagyszámú zsidóság él, bizonyára az ottani zsidó érdekek is védelmet találnak az új törvényjavaslatban. Kihatással lesz az autonómia az ottlé zsidóság kulturális és gazdasági elhelyezkedésére és a javaslat jótékony hatással lesz az ottani zsidóság további életberendezkedésére.

Lapunk szerkesztésének érdekeltjei a Központi Irodáknál és hitközségeknél a rituális vágás beállítására vonatkozó rendelkezések megérkezéséről, ahonnan azt a választ kaptuk, — lapunk zártáig — hogy mostanig semmiféle hivatalos értesítés nem érkezett. Emellett a pillanatban zavartalanul folyik minden vágóhídon a rituális vágás.

H-U-M-D-R

KIMELET...

A rabbinak hajnali hatkor el kell utaznia és mielőtt nyugovóra térne, a lelkére köti felség gabójának, hogy 5 órákor okvetlenül keltsse fel.

— Nem felejttem el — biztatja a gabót a rabbit. És valóban hajnali 2 órákor fel is ébred a gabó és kezdi költöni a rabbit. A rabbi az órára néa és hosszankodva látja, hogy még csak kettő az óra. Ráförmed a gabójára:

— Te bolond, hiszen azt mondtam neked, hogy öt órákor ébressz fel és most még csak két óra van!

— Ne haragudjon rebbe leben, de szándékosan és az ön javára történt, hogy felébredtem, figyelmeztetni akartam csupán, hogy már csak három óra alvásidő van és igekezzen gyorsabban aludni...

AZ ERTELMEZ TÁLMUDISTA

A rebbecen elküldi a felség böchért a mézár-székbe, hogy nézze meg, van-e mézárának hor-julába, ha igen, akkor hozzon. Tíz perc múlva beáll a böchért a rebbecenhez és panaszkodva mondja el, hogy a mézáras székbe van és lehetetlen ész-revennie, hogy borjulába van-e?...

CIM ÉS RANG

A Magyarországon most is dübörgő cimkőrségre jellemző az alábbi eset:

A Chevrához fordult segítségért egy valamikor igen szép napokat élt özvegyasszony. Megszavaztak neki havi 20 pengő segélyt, amit minden hó elején hazaküldtek neki. Egyszer bejött a hó közepén azaz a kérésrel, hogy szüksége volna már most a jövő havi 20 pengőre. Teljesítették a kívánságát. Mikor az utalványt a kezébe adták, nem tudta mindjárt az eljárást. Az egyik gépirónó kedvesen utba akarta igazítani és megszólította:

— Nagyságos asszony, jobbra tessék menni, oda a pénztárhoz.

A hölgy erre odafordult a kisasszonyhoz:

— Kérem, én méltóságos asszony vagyok!

AZ EGYETLEN SÉGEC

Rabbi Eliezer Jicchok Valazinhól látta, hogy a jisivvnek egyik növényedke nagyon gyorsan, kapkodva imádkozik. Hozzáment és megintette:

— Lassan ábítatni kell imádkozni. Ima ábítat nélkül, ten lélek nélkül.

— En is mondok egy hasonlatot — felelt az ifjú. — Ha az ember utazik és lassan hajt, felkapaszkodnak a kosztra a ségecek, az uccagyerekek. Ha gyorsan hajt, ez nem történhetik meg. Így van az imával is. Ha gyorsan imádkozunk, nem kapaszkodhat beinck a rossz gondolat.

— De attól tartok — felelt a rabbi mosolyogva — hogy te olyan gyorsan hajtasz, hogy az egyetlen ségec, te magad sem tudsz felkapaszkodni a kosztra...

AZ UDVARIAS CHEVRA-TITKÁR

Megírt ember állított be a chevra irodájába. Halálesetet jött bejelenteni. A titkár megkérte, ki a halott.

— A feleségem — jelent a sorsverte ember. A titkár tanáskodik:

— Lehetetlen — mondja — hiszen a felesége másfél év előtt halt meg.

A fél felvilágosítja:

— Az az első feleségem volt. Azóta újra meg-nősültem és most a második feleségem is meghalt. Mire a titkár:

— Nem is tudtam, hogy másodszor is meg-nősült. És a kezét nyujtva, udvarias vigyorgással be-rebegt:

— Mazel lovl!

MELŐTT A VILÁG MEGTELIK

Rabbi Pinchas, a korizai mondotta:

— En korán hajnalban imádkozom, még mielőtt a világ megtelne hibáival...

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor ORADEA Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

A nép egészséges ösztöne...

Figyeljük az uszító sajtót egy évtizede és meg kell hajtuk az elismerés loboqóját a népek egészséges ösztöne előtt. Figyeljük a „Stürmer” és a többi hasonló „tencanciájai lapot. A poaromra való uszításnak micsoda szédülétes klavialuráján jöszottak eddig a propaganda nagymesterei. Valószággal hideg jut át az olvasó hátán, amikor olvassa és hallja a kiméletlen uszításnak azt a szédülétesen változatos lehetőségeit, amellyel a zsidóság ellen operálnak.

Látuk és olvastuk a világ minden nyelvein írott és terjesztett poaromra heccelő orgánumokat. S mindezek után meg kell hajtuk a tisztelet és elismerés zászlaját a néptömegek egészséges, disztinqvaio képessége előtt. Mennyire éreztek mindenkor, hogy ezeknek az uszításoknak leginkább humbag az alapjuk és a tendencia nem annyira a meggyőzés, mint inkább a konjunktúra. Ezek a lapok éveken át nem nagyon válogatott kifejezésekkel fojton azt horsogták a néptömegek füleibe, hogy zsidó az oka mindennek, a zsidó az oka a háborúnak, a békének, a jónak, a rossznak, a hidegnek és melegnek, a szegénységnek és gazdagságnak, a tőkés társadalomnak és a kommunizmusnak. Emlékezzünk jól, hogy egyideig a „zsidó-kommunista” jelző volt a divat, majd a „zsidó-demokratia-plutokrácia” volt a következő állomás a tervszerű uszításban.

De mi mindenkor tisztelettel és csodálattal adóztunk a széles néprétegék egészséges ösztönének, amely ennek dacára nem hagyta magát befolyásolni és ha ki is tört a zsidók ellen egyszerszásszor, akkor is ki lehetett nyomozni, hogy nem spontán felháborodás nyomán tört ki ez sem, hanem uszításra és kellőleg előkészített uszításra. A népek lelkétant ebből a szempontból érdemes lesz későli korok tudósainak alapos tanulmányozni. Tudunk a német, a román és magyar néplelek ezernyi nagyszerű megnyilatkozásairól. Miként nem hagyja pusztulni egyes német városok árja lakossága zsidó szomszédját, miként sejtítőkben élelmiszerrel, tanácsal és mindennel, amivel tudja és amire lehetőség kínálkozik.

Tudunk román parasztlórl, munkásokról. — ahogy régen mondták a „nép egyszerű gyermekeiről.” — akik megvédték a megtámadottat, istápollták a szerencsétleneket. Amikor az egyszerű emberek szíve ösztintén megszólal, ott nem találunk gyűlöletre. Jaj, mi is volna, ha a mérgező hatású nyomdaiesték uralkodna az ösztönökön és kedélyveken. Borzalmas lenne a hatása. Viszont így a román néplelek jószágát bizonyítják mindazok az emberbaráti

megnyilatkozások, amelyekre biztosan lehetne építeni a zsidó együttélés lehetőségeit, ha nem jönne a folytonos kultúrgezés, amely felkorbácsolni igyekszik a primitív ösztönöket.

Minden tiszteletünk a népmilliók, amelyek az ellogulltság tengeében is érezteik mindenkor és minden körülmények között, hogy együttéreznek a zsidó szenvedővel, a meghajszolt, kétezeréve a vándorélet keserveit szenvedő zsidóval, aki éppen úgy küzd az életért, a kenyérért, a mindennapi létért, mint ő maga.

De hiába minden! Ez a viláa rendje. Hogy a nyugalomra, békességes életre, a szürke és nyugalmas hétköznapiok vágyódó embermilliókat mindig újra és újra a szenvedélyek lábába rántják és a népek sokszor rémülten észre, hogy olyan eszmék harcosai válnak, amelyek nem is szívügyük.

A nyugtalanság és gondok napjaiban újra és újra azt kell mondjuk, hogy a néplelek egyes feltarajosodó hullámzása alatt

a mélyben nyugalmas vizek vannak. Ha a mérgező propaganda szele nem borzolta fel, akkor derisebben nézhetnénk a világba. De minden igazság, uszítás dacára bizunk rendületlenül a néplelek jószágában, melynek számtalanszor tanúiéit adta. Minden heccelődéssel, a nyomdaiesték minden mérgező valóságával szemben hittel hiszszük, hogy a néptömegek ösztöne mindig józan marad. Megértik a keracett, hajszolt, üldözött szerencsétlen zsidó, emberit létének keserveit. Bizunk benne, hogy a kisebb kilengések és hullámzások nem foagnak vihará tornyosulni. Ez a hitünk és reményünk! Az idegekre menő rendkívüli események mellett nem szabad felzaklatni a népmilliók lelkiéletét az antiszemitizmusal.

Mi pedig legyünk szerények és visszahúzódók, vessük le a hancot és a kifelé való életet. Pusztuljanak azok, akik arany-csempészet és cayeb címeken igen alkalmasok arra, hogy ezt a lényegében jószágos néplelket felizgassák és ha igaztalanul is, általánosításra ragadják meg.

Mi zsidók legyünk meg a befoadók és környező népekkel szemben mindazt, amit a békés együttélés megkövetel és ha ebben a tekintetben nyugodt a lelkiismeretünk, akkor bízhatunk abban, hogy a népszervevények is az egészséges népi ösztönök kereti között foagnak maradni!

Senki ne hagyja el posztját, a zsidó vezetők közül

Az utóbbi időben úgy külföldön, mint nálunk is hírek keringtek arról, hogy a zsidó közélet reprezentánsait, vezetőit a visszavonulási gondolatával foalkoznak. Természetesen ez a mende-monda akár valóság is megölte, akár csak fantázia uccca hangulatát deprimálja. Ma kétszeresen fontos, hogy mindenki azon a poszion maradjon, ahova a közbizalom és képesség állította. Nem szabad egy pillanatig sem arra gondolni egyetlen romániai vezető férfinak sem, hogy visszavonuljon a közélet porondjáról. Sőt olyanok, akik eddig kényelmi vagy egyéb okokból nem vettek részt a zsidó közélet nehéz munkájában, önként kell jelentkezzenek, hogy állítsák arra a posztra őket, ahol leginkább megállják helyüket. Legyenek ezek a visszavonult zsidók, akár anyagi szempontból, akár szellemi téren rátermetiek arra, hogy a zsidó közönség életharcában biztosítsák a folytonosságot.

A zsidó hitközség elé a nehéz feladatok egész tömkelege tornyosul, amelyeknek meg kell felelni, mert erre a körülmények

köteleznek. A gabella-jövedelmek megszűnése, az adózási rétegek anyagi helyzetének romlása olyan anyagi nehézségeket okoz majd a hitközségeknek, hogy egészen új utakat kell keresni és találni, hogy a hitközségek tovább folytassák munkájukat. Ez a munka fokozottabb lesz és a zsidóság egyetlen instrumentuma, amely a zsidó közönség régi és a helyzetadta új feladatoknak meg kell feleljen. A hitközség maradjon. Nemhogy lemondani nem szabad senkinek, hanem ellenkezőleg, új és pihent erőket kell beállítani a szorvezésbe és a zsidó közéletbe.

Stern Samu, a pesti izr. hitközség elnökeiről is elterjedt a napokban, hogy a lemondás gondolatával foalkozik és azonnal megmozdult a magyar főváros zsidóságára, hogy elhatározásának megmésítésára bírják, ami sikerült is. Két nagy erdélyi hitközség elnökeiről is elterjedtek hasonló hírek és a közvélemény nevében ezuton is kérjük őket és a többi hasonló gondolatokkal foalkozókat, hogy nem szabad elhagyni posztjukat — naa még kevésbé, mint valaha.

Általános mozgósítást a zsidó élet frontján!...

Nem érfűlt ez a letargiát, amelybe a zsidóság jutott. Ha valaha életbevágóan fontos és lényeges szerepe volt a zsidó vezetőknek, úgy most százszorososan áll az ideje annak, hogy lelki nagyságukról, ráteremtésükről kellő tanúbizonyságot tegyenek.

Zsidó ezek vezetik el állásaikat és existenciájukat naponta. Megsúgnak a zsidó közösség egyáltalán létes állam szubvenciója is. Egsymásután történnnek olyan intézkedések, amelyek a zsidóság létének fundamentális érdekeit sértik. És a legjellemzőbb változás minderre az, amit a nagyváradi hitközség egyik karleusa mondott:

— Kénytelen voltam eddig feladataim közé egy újat is vállalni, mert... senki nem akad, aki vállalja ekkorra ezt a munkát.

Ez is hozzátartozik kerünk zsidóságának tragédiájához. Minél nagyobb a szorongatás, minél több a feladat, annál többen menekülnek el a fórumról a rátermettek közül, mert az hiszik, hogy csak akkor kell dolgozni a közösség érdekében, amikor az állás és könnyű feladat. Holott éppen most az ideje annak, hogy „mindenkét a fedélzetre” jelszó kiadassék, amikor kevés babér, de annál több munka és annál több felelősség háruul egyes vezetők felé!

Igy történhet meg az is, hogy egyes helyekre olyan emberek kerülnek, akiknél jobbat és különbit is találunk. De, mert nem vállalják felelősségüket, könyvelemzeretéből a feladatot az arra rátermetteket, elyancék lesz a sok, akik nem alkalmasak — multijelmél és keállítottságuknál fogva sem — arra a szerepre, amelyre gyakran tolezkodással önmagukat kiválasztották...

HOL VANNAK RABBIAINK?

Mindenkor hívei voltunk a rabbi-kor-nak. Tudjuk és érezzük, hogy jelentéskül, munkájuk nélkülözhetetlen a zsidóság szempontjából. Sőt, éppen az a hiba, hogy rabbi-jaink, zsidó életünk szellemi vezetői nem érzik át kellően az idők parancsolta feladatokat. Nem azt mondjuk, hogy túl sok szerepük van a rabbi-knek közösségeinkben, sőt éppen ellenkezőleg — túl kevés. Ők, akiknek autoritása felé úgy kellene tekintenünk, mint a legfőbb és legfőbb jóra, zsidó közösségeink életünkben éppen hogy csak teljesítik „hivatásukat” annak „hivatások” elgondolásában. Ha kérdezzük tőlük, felelnek, ha a rituális kérdésekről van szó, hallgatják hallgan hangjukat, de sehol sem hallottuk, hogy odaárlottak volna a szószékre és „vígasztalódj népem” hangján szólítottak volna.

Ha rabbi-jaink azt válaszolnák erre, hogy még nincsen itt az ideje a nachmi, nachmi-ami-nak, akkor erre azt válaszolhatjuk, hogy az egyházi vezetőknek még Tiso-he-av előtt is mindenkor batoritoni és buszítani kell a népet. Iaj annak a népnek, amely a megpróbáltatás öröiben csüggedni kezd, ha úgy gonddja, hogy mindennek vége már és nincs több lehetőség az élet jobbrafordulásának. Rabbi-jaink kereset vannak a szószéken. Rabbi-jaink nem hallják hangjukat. Ők az elzők, akik elvonultak otthonaikba és csak az ablakon át nézik, hogy dul odakint a vihar. Holott egyváltartozásunkat majd akkor fogják érezni, ha gabella és egyéb jövedelmek csökkenése, vagy megszűnése által az ő ellátásuk is veszélyeztetve van. Azt hiszték eddig, hogy az életviharban künn küzdő zsidók életlehetősége, ha megcsökken, vagy tönkbeölnék az existenciáik, akkor őket tüközrelt az nem érdekli. De a vihar és villámcsapás nem kimél egy házat sem, mert nincsen olyan vilámbárlító a világon, amely bárhol is biztonságossá tenné a zsidó életlehetőségeket.

Valamit tenni kellene nekik is, ami nem sablon. Elvégre a történelem folyamán nem volt még példa. Ahogy a párisi Rotschild soha nem emigrált és nem álltak 900 éve az angol partok előtt invázios csapatok, úgy gondolt kell a zsidó lelki vezetőknél is arra, hogy az ére tjanak úgy, — ahogy az még sohasem volt. Vigasztalni, buszítani, szeretetteljesen mellállani az elesetteknek, a kétségek között vergődőknek. Rabbi-jainkat többször és többet szeretnénk

létni a szószéken és a hitközségi életben és azokban a hitközségekben, ahol nincsen lelki vezető, ott a legstírgősebben válasszák ki a legkiválóbb szellemi vezetőket. Ne azt halljuk, hogy most nincs itt az ideje ennek, ellenkezőleg — soha nem volt annyira „ideje”, mint éppen napjainkban.

ÖSSZEFOGNI...

A hitközségek életében is több lendületnek kell mutatkozn. Jobban szerveződni, mert a sokszor kö-zönyösen vélt hitközségi adókat boldogan megtagadó, vagy redukáló zsidó testvéreink csak ezután fognak léteződni arra, hogy mindinkább többet és többet kell gondoljanak a hitközségekre, mint olyanra, mely a zsidó élet egyetlen fóruma. Akik azt hitték, hogy a hitközség csak azért van, hogy rabbit, kántort, sekiert fizessen, azok megdöbbenben fogják észrevenni, hogy mennyi mindenben lehet szűkítgük a zsidó közösségre és milyen más értelmezést kell kapjon ez az „unalmas” szó, hogy „hitközség.”

Ezzel szemben a hitközség sem lehet ráérő emberek kaszinója, akik estelel — kávéház utáni szórakozásképpen — odacsóznak és elbeszélgetnek erőt meg amarról. Tetterős, aktív, lelkes emberek kellenek a munkához, hogy ne tőrtenjék meg az, amit említtünk, hogy egyetlen embernek kell két-három vagy még több tisztségét vállalni, mert „nem vá lejja senki.” Ma már nem elég az, ha valaki néhány ezer lelt leltet, ma munka is kell a zsidó közösség érdekében!

Egyszóval: több nagyvonalúságot. Ne legyen

A levegőt nyelő emberek...

Bozsolmas kellemetlenséget idéz elő majdnem minden tizedik embernél egy ideges eredetű, u. n. (aerophagia) tulok levegőt nyelő embertípus. Ezen kellemetlenség abból áll, hogy a gyomor és a bél megtelnek levegővel és bozsolászió le-fúvódást és feszültséget idéz elő a gyomor- és bélrendszerben, sőt a rekeszizmokat is annyira feltolja, hogy nehéz lé-gzés áll elő és a szivre is kellemetlen érzést, nyomást gyakorol. A beleg enni nem bír és ha eszik, azonnal hányingere van, szédül, fejnyomást érez, valóságqal elke-seríti egész életét.

A világhírű amerikai Gastro-D. azo-nal megszüntelt azokat az ideges és gyó-morra visszavezethető zavarokat és így megszűntek a fenti kellemetlenségek is.

Gastro-D. kapható gyógyszertárakban és drogeriákban, vagy postán megren-delhető 162 lej utánvét mellett, Császár E. gyógyszer-tárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

minden ilyen álmos, ilyen letargikus, ilyen magatehe-tellen, Irodák hol vagytok? Hitközségek hol vagytok?! Rabbi-jaink hol vagytok?!

Nem a hétközlénelmös, ilyen letargikus, ilyen magatehe-tellen, Irodák hol vagytok? Hitközségek hol vagytok?!

Francia bünbakok...

Még ebben a tekintetben is a régi re-cépt érvényes. Ha valami nem sikerül, ak-kor a hohér után kiált a tömeg, ha viszont államférfiak sikerre viszik elgondolásaikat, homlokukat babér övezik. Így van ez már évezredek óta. Különösen tragikus azonban a zsidó államférfiak sorsa. Ha Clemenceau győz az elmult világháboruban, akkor zse-niális tiltára, Georges Mandelről szó sem esik. A babér a „vén tigris” homlokát övezte. De most, hogy ilyen lélelmelen összeomlott a francia front és vele sok minden, amit szikla szilárdnak hittünk, ko-velkezik a megtorlás. Es ennek első vona-lában, az első bünbakok között ott látjuk Mandel-t, a zsidót. Nem csupán őt, hanem másokat is, de a legvözütt nép mai kormá-nya különös előszeretettel lanszirozza Man-del nevét. Holott Mandel a legelőrelőbb volt közöttük, sokkal többet mondott és jó-sólt meg előre, mint például Petain mar-sall, meg Weygand, a mesterséges zseni.

Jón majd Léon Blum is, holott ő nep-fronti volt, viszont Mandel a szélsőséges nacionalizmust képviselte. A végen kide-rül majd, hogy a francia tragédiát az a Blum okozta, aki mindenekeiölt a nép jó-létének fokozását tüzte ki célul maga elé és az állam teljes apparátusát a dolgozó ember életszínvonalá emelésének szolgál-tába akarta állítani. Viszont Mandel is csak az ország nagyságát nézte. Az egyik tul el-néző volt a munkásokkal szemben, a má-sik tul erélyes. De mindketlen jót akartak. Viszont egy zsidó államférfi hiába akarja a legönzellelenebbül a legjobbat, nem kerül-heti el legelőbbször a fésztsd meg-et.

Az külön lapra tartozik, hogy Petain kormánya hiába akar mindenben a néme-tek kedvébe járni, azok mégis gyanaksza-nak rá. Ha tul lojális és a faszizmus hívé-czék vallja magát, akkor „gyanus”. ha meg egy lépést merne tenni ellene, akkor ott a

retorzió. Sem a nemzeti szocializmus, sem a faszizmus nem exportálják, de ha valami importálják — gyanusítják, ha nem fogadják el, mint legelőbb jót — adáz ellenséga.

Mandel állítólag Eszakarifikában angol államférfiakkal tanácskozott. Ki hitte volna még május 10-én, hogy két hónapra rá börtön jár azért egy francia államférfiúnak, ha tanácskozní merészelt az angolokkal, ho-lott akkor még „együtt” küzdünk és ha-lunk meg”, volt a jelszó. És ami a legér-kelesebb, a közös nagy tanácskozásokon ott áll Petain marsall is, aki most főleg azért a „bün”-ért akar eljárni Mandel el-jen. Gort tábornok és Duil Cooper angol miniszter nem tudtak találkozní Mandellel, mert a gyarmati francia hatóságok meg-akadályozták ezt a találkozást, de a tervét még lakolni kell Mandelnek. S mindezek tetejébe az oiasz és német lapok mégsem hisznek a jelenlegi francia kormány jóka-tatában.

— Megjelenik újra a „Marianne”, a néptrontiak lapja — kiált fel a „Giornale d'Italia” és ebből következteti, hogy Fran-ciaországban nem történt változás. De ha változás történik — mondjuk mi — akkor az is gyanus. Ujra és mindig igazabb lesz, hogy vas victis, s különösen egy zsidó ál-lamférfiúnak lesz baja, ha a levözelésnél — még ha passzive is — de szerepe jutott.

Lassankint egyetlen zsidó sem akad majd Európába, akinek szava lesz a nagy-politikában s csak azt kérjük: vajjon ak-kor boldogabb lesz ez a boldogtalan Euró-pa?...

— Bucurestiben a „Népünk” pól-dányszámoként kapható a „Modern Köl-csönkönyvtár”-ban, Calea Victoriei 50. (Telefon palotával szemben, szuterén). Valamint a Tutungerie Albu-nál, str. Lip-scani 19. (Elliter kávéházzal szembe-z.)

A zsidó orvosok és a romániai lakosság egészségügye

Az utóbbi időben mindig több és több tanulmány és cikk jelenik meg arról, hogy milyen szerepet játszanak a zsidók Romá-nia életében? Egy másuttán írnak arról, hogy mi a szerepük a közgazdaságban, az iro-dalmi, a művészi életben, az iparban, ke-reskedelemben, az ország közegészség-ügyében és az igazságszolgáltatásban. Nem állítjuk, hogy a tendencia mindenkor es mindenhol ozellen s ezért a megkondított nagyharang mellett szólaltassuk meg mi is — nem messzire hangzó — halk cse-nytyűnket, amely ha nem is hangos, de tiszta a hangja, mert az igazsáq ötvözet-ből készül.

Egyelőre nem hallunk az orvosok hely-zetéről, de azért megengedjük maqunknak, hogy mégis toglalkozzunk az ország köz-egészségügyének nélkülözhetetlen lakto-raival! Habár nem állanak pontos statisztikai adatok pillanatnyilag rendelkezésünkre arra vonatkozólag, hogy a különböző or-szágrészekben hány ezer lélek esik egy or-vostra, egy azonban kétségtelen, hogy ha csak egyetlen egy orvos is lenne akada-lyoztatva hivatalosa teljesítésében, akkor igen sok beleg marad orvos nélkül. Ezt tud-ják az illetékesek is talán, még jobban, mint mi. És amikor a legelőbb kincsről, a nép egészségéről van szó, akkor nem akar az elfoglaltság vadjába esni még a legelő-gultabb ember sem.

Az 1936 évi statisztika szerint Buka-rest kivételével 6147 orvos működik az or-száqban, ezek közül 2418 orvos olyan he-lyeken működik, amely nem meqveszék-hely, tehát kisebb város, község vagy falu.

Az országban összesen 1842 zsidó or-vos működik, ezek közül 550 falvakban, te-lát több mint 30 százalék. Ha valami azt mondaná, hogy a zsidó orvosok tulnyomó részben városokban működnek, ezt ez a szám cáfolja, amely azt bizonyítja, hogy

AVIGDOR HÁMEIRI:

Az öreg baka

Kopognak. — Tessék! Igen megörültem a vendégnek. Kedves jó, me-leg ismerős. Rosztol városában ismerkedtünk meg a világháboru bozsolmas napjaiban. En mint orosz fogoly, ő pedig a város egyik legelőkelőbb pénz-embere. Megtudta, hogy a lágerben szynlődik egy ír — hát talba vetette egész befolyását. A háza: prototípus a hőses, tradíciós, nagyvalados, szép-lányos, vendéglélő, melegtűrhelyes zsidó háznak. — Az ur cionista? — kérdezte akkoriban. — Igen — feleltem. — Nohát ez jó. Kétszeresen örülök. En egy öreg Herzl-barát vagyok. Öreg lakája a nagy Ge-nerálifnak.

S miközben melengette nyűt, éhes és kutyá-életű vendégét, mesélt, mesélt a nagy Generálisról. S csak egy fájlalt: nem érti a héber nyelvet. Öreg baka, a feje már nem bírja el a magolást. Ez szegény, de a nagy Generális megbecsálja neki onnan tul. Hisz ő se nagyon bírta a nemzeti nyel-vét. S ő, a baka, jóváteszi a hibát: gyermekeit mind tanulják a nyelvet.

az őss-zsidó orvosok 30 százaléka valóban a román falusi nép egészségügyének köz-velten szolgálatában áll. Ez igen fontos je-lenség, mert ez azt is igazolja ország-világ előtt, hogy a zsidó orvosok szemében nem a pénz a lényeges, hanem a „hivatal”. Fa-uhelyen nem tud a zsidó orvos vagyont gyűjteni, de tudja a szenvedő beleg embe-rek ezreit gyógyítani. Az orvosi hivatalás iránt a zsidóknak évezredek óta rendkívüli érzékük volt. Királyoknak, pápáknak zsidó háziorvosai voltak. Az orvostudomány-nak is hallatlan nagy szolgálata tettek a zsidók. Ehrlich, Freud, Wassermann milliók és milliók életét adta vissza és büszkén hirdethetjük, hogy az emberiség örök hálá-val tartozik ezért is a zsidóságának. Viszont egy antiszemita orqanum azt írta nemrégiben, hogy Ehrlichnek kötelessége volt a Salvarsan leltalálása, mert hiszen a zsidók-nak közzöshető a vérbaj terjedése. Ilyen vádakkal szemben nem lehet ellenérvekkel harcolni. Ez kétségbeejtő argumentum — ami ellen csak egyet válaszolhatunk — a zsidó orvosok, hogy: tovább dolgoznak és teljesítik magasztos hivatásukat.

Nem hinnék, hogy a romániai orvo-sokat munkájukban bámi is zavarni fogja, hiszen — anint írjuk — egyetlen orvos ki-kapcsolása a munkából az ország lakossá-gának egészségéért folytatott nehéz küde-lemben, azonnal tízezer ember egészségét és életét veszélyezteti. Ez pedig olyan kincs, amelyért nem érdemes koncesszió-kat tenni — a demagógiának...

Mit ír Safran országos nagyrabbi?

A Bukarestben megjelölő „Curierul Israeilit” legutóbbi számában dr. Alex. Safran országos főrabbi cikket írt: „Ol-vassuk a Bibliát” címen. A cikkben idézi Goethe-t és idézi Nietzschet, akik a legna-gyobb elragadtatás hangján emlékeznek meg mindenkor a Bibliáról. Nagyon szép és dicséretes a grand-rabbi cikke és az is, hogy a nagy keresztény szellemek vé-leményét közli minden idők legnagyobb írásművérl.

Amikor mi is azt mondjuk, „Ol-vassuk a Bibliát”, de nem hivatkozunk ezekre a napnyagútt bölcsekre. Inkább a napkeleti bölcseinkre hivatkozunk, akik többeik között ezt mondják:

— Kenyeret sóval egyél, vizet mér-tán távozott s többé nem jelentkezett. Érdeklöd-tem, kerestem, kutattam hiába. Nagyon fájt és nyugtalanított a sorsa, de hiába vártam őt. — Az Isten áldja meg magát, hol jár, mi van magával bátyám? — Az „örög baka” szóvalmasan nézett ki. Össz lelt, arca ráncos, becsélt s ruhája majdnem rongyos. A szivem megcsiklandozódott. Bozsolászió. Így obsztolja a sors a nagy Generális öreg bakáját? — Mindez egyetlen pillanatom gondolata volt. Mert az öreg leült és a világ legtermészetesebb hangján szólt: — Fiaccám adjatok valami enniivalót. — Megdöbbenem, siettem megvendégléni. Az ö-g jóízűen evett s közben frissen, fiatalosan és boldo-gan azt mondta: — Nagy nép vagyunk mi, fiam. Nem kár a nagy munkáért. Hej, ha az én Generálisom ezt el-érte volna! — Mit, bátyám? — Hogy mit? — szólt az öreg és abba-hagyta az evést — hogy mit? — ... — Azt, fiaccám — szólt nyomatékos, súlyos szavakkal — azt, hogy ime tíz hónapja keresek va-

Csak egy kislány van a világon!
De kinevet amiért kopaszodom!
Megállj kislány, leszel Te még!
[az enyém!
Mert ma Petrol Egger hajszeszt
[veszek én!

lékkel igyál, a földön aludj és szerény életet élj és mégis a Tanban mélyedj el és ha igy cselekszel, boldog leszel és minden jóban részesülsz.

Igy is tettek generációkon keresztül a mi zsidó őseink. És ma is minden válá-sosabb zsidó apa milliószor mondja gyermekeinek: „Istenn”, mert ez az élet sája, ezért érdemes küzdeni, harcolni, ez ad nyugalmat és biztonságot. Dr Safran grand-rabbi nem mond újat, amikor a Bibliában való elmélyülést hirdeti. Nem csupán a pap keneteljes és malasztos szavai ezek, mert ez neki hivatásával jár. Viszont, aki szeretné azt, hogy nyugalma legyen a zsidóknak, lelki nyugalma, az nem mondhat egyebet, mint mindig és mindenkor — vissza a régi Tanhoz. Visz-sza a prófétaéhoz, mert ha látjuk gicászi lelki nagyságukat és emelkedettségüket, akkor úgy érezzük, hogy rólunk le kell peregjen a napi élet minden rágalma, minden küzdelme és megalázása. Akkor érezzük, hogy mi olyan magasan va-gyunk a fellegekben — ősi tanaink révén — hogy oda nem tud követni bennünket senki. Mi vagyunk a gyűlölt és megve-tett faj — és ha prófétainkra gondolunk, akkor megbékélünk, mert akkor érezzük és tudjuk, hogy milyen régiókbán va-gyunk...

Pogányalapra — 500 lei

Egy református egyházi értesítőben láttuk, hogy a nemrégiben kikeresztelka-dett bankigazgató 500 leit adott a „po-gányalapra”, ami azt jelenti, hogy a téri-ül munkáját elősegítendő adott pénzt a nemrég még zsidó bankember. De ugya-csak ez az ur az, aki nemrégiben jelen-kezett a Nemzet Pártja helységében, hogy vegyék fel, hiszen ő nem zsidó. De ott visszautasították, mire elment Csernák espereshez és indigádlóva mondotta, hogy miért nem tesz az egyház semmit sem az érdekében. Elvégre ő, aki min-

Ujabb zsidó köztisztviselői elbocsátások az állami intézményeknél

További köztisztviselői elbocsátások történtek és mi, mint zsidó orgánus, nem mulasztjuk el, hogy ezek neveit ne közöljük. Kitérünk ebből a kímálatásból, hogy aránylag igen kevés zsidó köztisztviselő dolgozott a pénzügy-, valamint a munkaügyi és közlekedési minisztérium státuszában. Nem tudjuk, hogy összesen hány tisztviselő áll ezeknek a minisztériumoknak szolgálatában, de azt nyugodt szívvel állíthatjuk, hogy még ezekben sem fejezhető ki az arányszám, amely eddig is fennállott a zsidó és nemzsidó tisztviselők között. Korántsem érték el a zsidó országos arányt, amely 4-5 százalék lehet, de mostantól numerus nullus lesz ezeken a helyeken. Azt, hogy ezek a gyors léptékek hasznára lesznek-e az illető rezsortoknak, nem a mi, hanem a feltűbb hatóságok megállapításáé tartozik.

A pénzügyminisztérium 1940 augusztus elsejétől elbocsátotta az alábbi zsidó alkalmazottait és tisztviselőit, akik a minisztérium külső szolgálatában dolgoztak.

Lizidor Eugen Jordán elsőosztályú szolgálati osztályfőnök, megbízott helyettes felügyelő; Andrei Jakob harmadosztályú szolgálati osztályfőnök, a szármegyei pénzügyigazgatóságánál; Rosenberg I. Paul osztályfőnök, a széken adókievési igazgatóságnál; Goldstein Vilmos másodosztályú osztályfőnök, a humedorai pénzügyigazgatóságnál; Pécsi Dező harmadosztályú ellenőr, Bihar; Kis Sándor harmadosztályú ellenőr Temesvár; Fürst Izrael harmadosztályú ellenőr Kolozsvár; Nemes Mátys harmadosztályú helyettes ellenőr Hunedoara; Stern Károly harmadosztályú ellenőr Radau; Roth István másodosztályú adófőnök Kolozsvár; Kis Ferenc másodosztályú körzeti adófőnök Bihar; Jung Lajos harmadosztályú gyekornok Kolozsvár; Löbl László elsőosztályú gyekornok Salaj; Rubinstein Sándor elsőosztályú gyekornok Arad; Bihari Márton másodosztályú gyekornok Bihar; Eperjesi Mór elsőosztályú gyekornok Galben; Schner László harmadosztályú gyekornok Bihar; Ferenc Lajos harmadosztályú gyekornok Maramaros; Gáspár Jenő elsőosztályú gyekornok Temesvár; Darvasi Erzsébet elsőosztályú gyekornok Kolozsvár; Nagy Irén elsőosztályú gyekornok Arad; Salamon Miklós harmadosztályú gyekornok Temesvár; Schlanger Jenő harmadosztályú gyekornok Arad; Ábrahám Izsák ideiglenes gyekornok Meros; Steiner Andor végrehajtó Storojinec; Steiner Andor végrehajtó Hunedoara; Primas Vasile végrehajtó Maramaros.

A közmunkaügyi és közlekedési miniszter az alábbi zsidó tisztviselőket és alkalmazottakat bocsátotta el: **Mérnökök:** Retach Solomon, Kovsman Girsch, Justa Raul, Klang Josif, Lehovits R. Eugen, Avramson David, Breier Alexandru, Leibovits Maurin, Nadler Mauritu, Szufri Wolf, Wesserstein Menase.

Orvosok: Blum Casten, Gal Alexandru. **Építész:** Popper Alfred. **Pályafőnök és csoportvezetők:** Dávid Ilic, Laslo Fercas, Groszmann Saul, Weissenberg El-

raim, Derenboim Mordche, Dlum Ferdinand, Herman Max, Wald Ábrahám, Leonescu Nicolae. **A posta vezérigazgatóságától: Mérnökök:** Mandel Eizic, Herebeglu Max. **Az utak vezérigazgatóságától: Mérnökök:** Mallerman B. Gronik Leo, Glasberg Marcel, Wassermann Adolf, Schor Oszkár, Socol Teodor, Wilner Sámson. **Felügyelők:** Henrik Wallentin, Schaer Florica, Lukács Ernest, Maurit Ismailov, Wolfson S., Simchovits Avram, Orthow Larissa, Gleisermann Noch, Giteisvann Miron, Szafir A., Seiler Vladimir, Golinicev V., Pozaciu Anatoli, Kaminer Lévi, Kaufmann Josif, Sonav Ion, Bosinovszki Isac, Bulovec Ioli, Ljubomirszki S., Perpel Josif, Insing Zaharia, Robert Eliazar, Casvard Benedict, Kirsanov Boris, Rottenberg Azriel, Werbes Victor, Rudinov Leo, Rovonsall Salman, Marak L., Zaviszki Ema, Rujanschi Albert, Köhler Erich, Dorfmann M.,

Nati Borschi, P. Mittelmann Meir, Rosenbaum Daniel, Inig Dress, Sirchi Uziel, Kagutovszki Leonid, Avrahamovics Sava Laskovits Ion, Werner Josif, Weintraub Mihály, Kliger Robert, Grussmann George, Keiss Eduard. **Kíségető mechanikusok:** Krum H. Stolica. **Mechanikusok:** Grün Cornelia, Hiche Rudolf, Roller Vasile, Erchi Arcadi, Fauer Josif, Sanchsi Ioan, Flasser Vasile, Hartenberg Ernest. **Gépkocsvezetők:** Laskovits Ion, Herskovits Mendel.

A szemesi királyi helytartóság hivatalos lapjának közlése szerint, július 15-én elbocsátották állásból Gál Sámuel révi, Juhász Emil túrcel, Kis Ernő bogárteiki, Leon Josif alsólónai, Pasternack Mörice mestecani, Rozman Simon köröskisjenői, Löbl Nechita szásmátéi, Kesler Simon nemegyel, Grünbaum Ilie vermet, Bernáth Zsigmond szamosmájai, David Eugen gladnai, Fehér Adalbert löznai, Kertész Avram alparéti, Leiner Sámuel létkai, Mendel Mózes szilágynagyfalui, Mihály Béla tarlseui és Rozenberg Henrik gyulai községi jegyzőket.

Zsidó arcképek, — román lapok hasábjain

Mellatlanok volnánk hivatalunkhoz, ha folyton csak azt íránk, hogy mi zsidók ártatlan bányók vagyunk és okkal, ok nélkül mindenki csak bennünket üldöz. Ahogy megmondjuk azt, ami lelünknek íj, ahogy tiltakozunk minden igazságtalanság ellen, ugyancsak tértőlisan meg kell mondjuk, hogy a tudatos és undorító az a szerep, amely bizonyos bűnyegyekben jut néhány zsidónak. Így az aranycsempészés körül nagy perben, amely most folyik, a fővárosi hatóságok előtt, bizonyos zsidó embereknek is nagy szerep jutott. Ezt mélyregeesen el kell itéljük és a nyilvánosság előtt kell megmondjuk, hogy meqtagdunk velük minden közöséget és együttélést.

Miért? Mert — amint már többször is írtuk — a milliókat, amelyet harcolnak, ha sikerülnek ügyeik — nem juttatják a zsidóságnak, ellenben amikor baiban vannak, akkor bizonyos lapok tendenciózusan „zsidó guszterek”-nek nevezik és általánosítják őket a zsidósággal.

Megtagadjuk őket, mert miért általánosítanak és miért néznek undorral a keresztény olvasók azokat az arcképeket, amelyeket a nagy román lapok közölnek? Nem is csoda, hogy ezután általánosítanak és minden zsidóban aranycsempész és hasonlót látnak. Nem tudják, vagy elvesztették az eszüket ezek az emberek és nem akarják tudni, hogy a törvény mily szigorú ezekkel a machinációkkal szemben?

Temetőben láttalak meg először...

Ha jól emlékezünk, egy hangulatos magyar dal kezdődik úgy, hogy „Temetőben láttalak meg először...” s ha nem volna olyan jókedvűnk, még el is énekelnénk, amikor olvassuk a „Porunca Vremii” cikkét, amelyben azt követeli, hogy a kikeresztelkedett zsidókat ne engedjék eltemetni a keresztény temetőben. Az ötlet létezik, mert ez azt jelenti, hogy a kikeresztelkedett zsidók nem kerülhetnek a keresztény temetőbe, de a zsidóba sem, mert nem lehet kívánni a Szenegyletektől, hogy az ilyen halottaknál a kelmolá rachim helyett azt recitálják, hogy: most látunk először... Elvégre mi is vagyunk olyan rátartiak a mi sírkertünkre, mint mások. Mi is tudjuk mi a kegyelet és nem akarjuk megsérteni azokat a kike-

resztelkedetteket azzal, hogy haló poraikban rossz társaságba kerüljenek. Viszont a mi régi halottaink is megfordulnának a sírjukban, ha megüdnék, hogy renegetek is jutnak közéjük. Ha már a halál után is disztíngválnunk, akkor maradjunk a régi rendszer mellett és mindenki ott fektetjön, ahol szerel... Elvégre mégis furcsán nézne ki az ügyvéd ur, meg az orvos ur, meg a bankigazgató ur, hogy feltámadás idején összelőpördölt, sőt illis zsidóasszonyok társaságában kezdének meg a nagy utat... Nem is volna témájuk és ne legvünk hozzájuk ilyen kegyellenek. Hagyjunk mindenkit ott nyugodni, ahol akar, ha már ezt az egész kérdést nem tudják nyugton hagyni... a világ végeztéig...

Szeretlénk, ha a zsidóság kivételé magából az aranyborjú imádkokat, mert már nagy Mózesünk is összetörte a heavróli hozott tízparancsolatos költöklákat, amikor az aranyimádatot látta. Ott nem lehet igaz zsidóság, ahol ennyire imádják az aranyat és ha ilyen korban élünk, akkor inkább mi is gyűlöljük az aranyt és azokat, akik ennyire imádják a sárta fémét és bajba sodorják egész generációjukat.

VILNA

Európa legnagyobb zsidó szellemi centruma

1. VILNA NEM LITVAN, NEM LENGYEL, HANEM KIMONDOTTAN ZSIDÓ VÁROS.

Vilnáról már sokat és sokszor írtunk. De végtelenül sokat lehet még róla írni. Most, hogy a szovjetek kerül, néhány dolgot felieventünk ezzel a centrummal kapcsolatban. Vilna sokszor volt nemzetközi bonyodalmak és viszályok forrása. Így 1920 októberében, amikor egy lengyel tábornok egy csapás a elfoglalta Vilnát és környékét — honvolut per indult meg a Népszövetség nemzetközi hatósága előtt. Egy nyugati nagyhatalom képviselője igen furcsának találta az egész viszályt és gyors elhatározással neki vágott az utnak Kelet felé. Több napot töltött Vilnában, amelyet alaposan megnézett. Néhány héttel később, amikor visszafért utafőre és megjelent a népszövetségi fórum előtt, hogy jelentést tegyen tapasztalatairól, akkor a következőket mondta:

— Vilna sem nem litván, sem nem lengyel, hanem kimondottan zsidó város!

Ami akkor ténylegesen megálta helyét és ami még sokkal nagyobb mértékben volt történelmi igazság, az ma már nem áll fenn teljes mértékben. Másfél évtizedes edültatos és tetterős lengyelítés munka után, Vilna kétszázézer lény lakosából 60000 zsidó, vagyis az összlakosság egyharmadánál is kevesebb. Amikor a múlt évben elkezdődött a lengyel-német háború, akkor rendkívül sokan keresték megvédet az ősi városban ugyanarra, hogy számuk legalább 30.000-el szaporodott. Ekkor újra a zsidó ciem nyomta rá helyegét. Minden uccában zsidó nevek, zsidó feliratok a cégtáblákon a régi lengyel és a jelenlegi litván szöveg mellett. A városnek több zsidó naplaja volt, kettő közülük igen komoly. Két nagy jiddis színház is játszik minden este és a város tanácsa is erős zsidó frakció állt és felelősségteljes munkát végzett a gyorsan fejlődő nagyváros érdekében.

2. A VILNAI GETTÓ.

Vilnának erősen zsidó jellege az uccákon is látható. Ezek arculata tulstte a világháborút és a háború utáni többszörös rezsimváltást.

Ez a sajátos gettó a maga leírhatatlan szegénységében is kimondhatatlanul festői. Ezek a keskeny uccák, melyeknek szegényes házai viloriák módjára hajladoznak egymáshoz, kapuikve által támasztottak meg gondosan. A szögletes udvarok és utvesztőszerű árkák, az oduszertü üleletek és sötét műhelyek évszázadok nyomorát és gondját, elnyomását és féltelmét lehelik ki magukból. Olyan időkben szörmaznek, amikor időközönként el kellett bujni a zsidóknak. De heilennek a mai szenvedésteli időkben is, amikor a sötét falak lakói közül hevesen keresik meg mindennapi kenyereiket és még kevesebben mondhatják maguknak világos, szellős lakást. Nyomor uralkodott a vilnai gettó uccáin, az a nagy, súlyos, lelkekre ráncszedő zsidó nyomorúság, amely annyira otthonos volt a lengyel és orosz gettóknak.

A zsidó anyák ezrei sohasem tudták jóllakalni gyermekeiket Vilnában és különösen a mult év őszé út még sötétebb lett ez a zsidó szenvedés, ez a zsidó magaráhagyottság. Kenyerélenül és kiltástanul tanogdott ott Vilnában csaknem százezernyi zsidó lélek, amikor előtt a balti államok nagy változása és bekebelezte a szovjetek ezt a nagy zsidó centrumot is.

3. ÉVSZÁZADOS EMLÉKEK...

Aki élményt keresett az utóbbi évek Vilnájában, annak anyagiatlan

értékekre kell gondolnia. A zsidó kórházzal szemben van a nagy, modern zsinagóga és a „Schulhof,” ahol a régi vilnai zsidóság szentségének gyűjteménye látható. Több mint háromszáz éves a nagy „Schul,” amely, mint egy pince fekszik félig a föld alatt. De meg kell nézni a vilnai gaon imaházát és még számos kis imaházat is, amelyek évszázados hagyományok. Ott látható a nagy zsidó könyvtár, amely alapítójának, „Szaschun”-nak nevét viseli. Nagystílű rituális fürdőjének kevés párja akad Európában.

Nem csupán nemzedékek nyomorúságát lehelték ezek a kövek, hanem azt a szellemi búskeséget is, amely maradtól alkotott, továbbá a vallásosságának nemes veretét és a vilnaiek példás áldozatkészségét, mely őket világhírűvé tette.

4. NAGY ZSIDÓ SZELLEMEK ÉS A MÁRTÍRHALÁLT HALT POTOCKY GRÓF SIRJA...

A Vilna tulóc partján, a régi zsidó temetőben fekszik a nagy gaon-ok, a régi idők hatalmas szellemi és pápi autoritásai, akiknek emlékét még uccanevek is hirdetik. Itt van a sirja a legendás Potocky grófnek is, akinek azért kellett mártírhálalt halni, mert „ger cedekek” volt.

A mai Vilna, illetőleg a tegnapi, a zsidó iskolák városa volt. A szakadatlan tanulás városa, ahol óvodától kezdve, gimnáziumokon át, egészen felsőbb iskoláig nagy iskolarendszer gondoskodott a zsidó ifjúságról. A gazdasági lét akárhogy súlyosbodott, az impériumok is okozhattak nagy emóciókat, de a zsidó iskolák minden időkben tanítottak, mintha semmi egyéb nem lenne az élet célja, mint tanulni és tanítani. Mindig a zsidó tudomány légiója élt ebben a városban, akiknek szakmai uerspektívái nem lehettek kedvezőek, de azért igazi zsidó közösségi érzéttel áthatott körökbe állítottak, ahol megvilágosították a gondolkozást, acélosították az akaratot és kímélyítették a belső egyívétartozást.

5. A JIDDIS NYELV LEGHATALMASABB SZELLEMI KÖZPONTJA...

Tízennégy évvel ezelőtt a zsidó szellemi életnek új centruma létesült, amelynek jelentősége tulzárnyalta nem csupán Vilna és nem csupán Lengyelország, hanem még Európa határait is — zsidó vonatkozásban. A Zsidó Tudományos Intézet, a JIVO, amely saját hatalmas épületében működött és jiddis nyelvnek leghatalmasabb szellemi központja volt. Ez a központi gyűjtőhelye lett minden jiddis irodalomnak és művészetnek, de másnyelvű zsidóírány írók is helyet kaptak felül fezték. (A „Népünk” is kapott megkeresést egy évvel ezelőtt és pedig évtizedaink ma ott vannak a Jivo könyvtárának polcain.) Minden országhól futottak be oda kérdések és feleletek, lapok, folyóiratok, brosurák és könyvek ugyanarra, hogy többszázézer kötetes könyvtárban minden zsidó vonatkozású irat megtalálható.

A zsidó Vilnában nem csupán a nagy gaon-ok történelmi hagyományai találtak otthon. A város zsidósága minden anyagi nyomorúsága dacára erőteljes szellemi életnek adott helyet falai között.

Vilna arra rendelkezett, hogy soha ki ne aludjon a szellemi fátyla talai között. A szegénységnek és a szellemi nemességnek kettőséget visel magán ez a város, amely a történelmi események keresztútjába került újra meg újra. Az elmúlt ősz nagy háború idején, amikor lengyel földön dult, megkímélték Vilnát Varsó és Lemberg sorától. Sőt a vilnai zsidók voltak azok, akik a háború kezdetekor segélyakciókat kezdeményeztek a lengyel föld nyugatibb részén szenvedő zsidók részére. Az első menekültállam is

oda indult annakidején és példásan segítették őket. Ma már Vilna a 200 millió lakossal rendelkező orosz szovjet egyik városa lett. Annak a birodalomnak szerves része, ahol most már újra a legtöbbször élt a világon, körülbelül annyit, mint a tengerentúli nagy zsidó rezervoárban: Északamerikában.

6. A SZOVIET ÖT MILLIO ZSIDÓSÁGA.

Érdekes, hogy körülbelül 10 millió zsidó, a világ 16 milliónyi zsidóságának 60 százaléka a világ legkapitalistább és egyetlen hatalmas kommunista államának alattvalói. Körülbelül öt millió zsidó az Egyesült-Államokban és körülbelül öt millió a szovjetben él. Ott a töké, ahogy most mondják divatosan, a „plutokrácia” szolgálatában, itt pedig a „munka” közkatonái. A zsidó szellemi lényegét lassankint lekopatja róluk ott a pénz szolgálata, a szovjetben pedig a vallásellenesség és a zsidó lényeg negligálása. Vajon mi lesz az ilyen sokszáz éves zsidó szellemi centrumokból, mint amilyen Vilna? A nyomor talán enyhülni fog, a szellőtlen gettóucskáiban talán több levegő költözik, de vajon ezzel a levegővel nem-e távozik az éterbe a zsidó szellemiség lényege is?

Ki tud erre választ adni? Ki lát a jövőbe?...

Sidy Thal és Adolf Tefiner a szovjetben turnézna...

Nem tudjuk, hogy miért írják meg az összes romániai lapok, zsidók, nemzsidók egyaránt, hogy az erdélyiszerte ismert jiddis művész már Kisenyevben turnézik. Mi ebben a szenzáció és mi ebben az öröm? Ismerjük Sidy Thal és társulatát és tudjuk, hogy mit tudott nyujtani a közönségnek. Nincs abban semmi „szenzáció”, hogy most elutazott a szovjet terület más városába turnézni. Valószínűnek tartjuk, hogy bizonyos tendencia nyilvánul meg ezekben a híradásokban. Ma, amikor mindennek többé-kevésbé propaganda ize van, valószínűleg ebben a hír leadásban is van valami tervszerűség.

A zsidókkal nem szimpatizáló sajtó azt írja, hogy ugyebár a zsidók már színjátszással foglalkoznak, tehát vonjuk le róluk ily irányban a konzekvenciákat. Viszont a szovjettel szimpatizáló rétegek azt mondják, hogy minden jól mehet már, ha a „nagy művész” táncol és énekel a kisenyevi színpadon.

A mi szörény véleményünk viszont az, hogy ez az egész Sidy Thal turne nem jelent egyáltalán semmit. Mi ismerjük az ilyen szintársulatok pszichéjét. Kelet nekik a kenyér és tudták azt, hogy a jiddis színjátszással meg lehet élni a szovjetben. Annál is inkább, mert más városokban, így Kiewben, de még Moszkvában is vannak jiddis szintársulatok. Tehát egyszerűen kenyérvédezés ez az egész. Ez viszont nem jelenti azt, hogy a tej és méz mellett már egyeb sem hiányzik a kisenyevi zsidóknak, mint Sidy, a nagy sztár. Egyelőre olyan híradásokat is kapunk, hogy Csemovitzban és egyebütt is sorban kell állni a kenyérvételek előtt. Ha ez igaz volna, akkor nem impond nekünk a jiddis lingli-tanqli, aminek híret olyan tendenciózusan színezi ki ugy az antiszemita, mint a többi sajtó.

Ma olyan hatalmas színpad az egész élet, ma annyira statisztái vagyunk mi is a világtörténelem most folyó qigantikus színjátékának, hogy valóban nem lényeges, hogy hol nevettei, vagy ingerli sírársra a közönséget — a nálunk is jól ismert — Sidy Thal...

Jeruzsálem. — Nagyértékű, antik Tóra-kéziratot loptak el egy damaszkuszi zsinagógából. Szarvas bőrre írt, illusztrált, 900 esztendőnél idősebb kézirat volt. Hívei esdatevő erejének tartják és 4 ezer téntra értékelik. Valószínű, hogy a tolvajok Palesztinában kísérik meg az értékesítést. Tehát a Váad halumi publikálja az esetet és felhívja a zsidókat, segítsenek a visszaszerzésében. — Talat Vasti Oezil dr a neve és török állami bakteriológus. Most Jeruzsálemben tartózkodott kerek egy hónapon keresztül. A török kormány küldte ki az ankarai közegészségügyi intézet igazgatójának, Gotschlich tanárnak tanácsára. Az európai szakintézeteket már végigjárta: most a Héber Egyetem székintézetében beszélget. Megismerte, milyen injekciókat készítenek itten a kütőcses tifusz ellen, hogyan kezelik ezt a szörnyű betegséget és milyen preventív intézkedéseket foganatosítanak ellene. — Pincás Ruthenberg házterít Londonból és most az a hír járja, hogy a Váad halumi rövidesen szűkebbkörű vezetőséget kap. Mezőgazdasági tevékenységeit, mint az a 15 tagú, amely most áll az élen. A pártárny elvét végre szögbe akasztják és a személység sulya lesz arra egyedül döntő az új vezetőség összeállításánál. — A francia események kihatnak a Jisuv iskolabálványára. Az Alliance Israelite Universelle-nek 60 év óta vannak iskolái Palesztinában és vagy 4500 növendékük van ezidőszakra. Mi lesz velük, ha elmaradnak az Alliance szubvenciója? A közhangulat meglehetősen optimisztikus ebben a kérdésben. Az Alliance-nek házak-földek formájában annyi vagyonra van itt az országban, hogy a jövődelméből, külön támogatások nélkül is, fenntarthatók lesznek ezek a régi intézmények. Egyik sem kényszerül arra, hogy becsúskja kapuit.

New-York. — A H. Sylvér és Jonah B. Wise rabbi, az United Jewish Appeal elnökeinek nyilatkozatából kitűnik, hogy az United Jewish Appeal palesztinai programja öt pontból áll: 1. Anyagi eszközöket teremtani 9000 olyan zsidó részére, akik 1940 szeptemberig vándorolnának be Palesztinába. 2. Anyagi eszközök megteremtése azon 14 ezer zsidó részére, akik a legutóbbi hét hónap folyamán vándoroltak az országba és még nem helyezkedtek el az ország gazdasági életében. 3. A földvásárlás és mezőgazdasági települések támogatása. 4. Széleskörű tevékenység a munkanélküliség kiküszöbölésére. 5. A palesztinai gazdaság támogatása, hogy az meg tudjon felelni a háborús követelményeknek. — Az amerikai cionista szervezet 250 tagja petíciót írt alá, amelyben követelik a szervezet alapszabályainak megváltoztatását. Az érvényben lévő alapszabály szerint ugyanezen a személy csak kétszer töltheti be egymás után az amerikai cionista szervezeti elnöki tisztjét. A petícionálók kérik, hogy engedjék meg a háromszori újraválasztást. Ezzel lehetőséget akarnak nyújtani dr. Samuel Goldmannnak, a jelenlegi elnöknek, hogy megtartsa eddigi tiszttségét. A konferencia napirendi elírt fog ebben a kérdésben dönteni. Az alapszabály módosításához az összes delegátusok szavazatának kétharmada szükséges.

Tel-Aviv. — Nagy fejlődésnek indult Tel-Avivban a gyáripar. 1939-ben 61 új ipari üzem létesült az országban: 21 közülük —utóbbi jellegű. Végéreményben 70 olyan termelési egység gazdagodott Palesztinában, amelynek termékeiben mostanáig behozatalra szorult. Az új üzemek közül több mint 20 az élelmiszeripar területén működik. Így halkonzervgyártással, narancs-ecet készítteléssel, konzervgyártással, különböző édességek előállításával foglalkozik. Egy másik gyári csoport, szintén mintegy 20 üzem, a textil és a ruházati ipar körébe tartozik. Az üzem létesítők között számos közép- és kelet-európai bevándorló van. Az új üzemekben 800 munkáskezet foglalkoztatnak. Mindeme üzemek többsége Tel-Avivban, vagy közvetlen környékén működik.

Ha most nem, mikor?...

— Ha én nem magamért, ki értem és ha most nem, mikor?! — így tanítják az atyák bölcs mondásai. Tanulság: ha mi magunk zsidók hagyjuk cserben sajtónkat, akkor vajon ki fogja exponálni magat értünk és ha most nem segítenek lapunkon, — mikor? Mikor? Most még itt vagyunk, dolgozunk, harcolunk a zsidó jelenért és a jobb jövőért. De ki veszi majd lelkiismeretére, hogy a bátorhangú, lelkes és harcos zsidó lapot, a „Népünk”-et kicsinyes, garasos szempontok miatt hagyják cserben némelek azzal, hogy nem küldötték be előfizetési díjait, amelyért már megszolgáltunk. Nem előre kérjük az előfizetést, hanem utólag! A hátralékosokhoz szólunk, azokat kérjük a jelen komoly körülményei között: ne hallgasson kiélő szavunk visszhang nélkül a pusztában. Ne legyen pusztaság a zsidó szív, amelyhez szólunk és a zsidó erszény, számban, amely oly nehezen nyílik. Elég sivár amugy is az élet, miért teremtsünk közönyünkkel mi magunk is termelékenységét oda, ahol élelnek kellene virulnia. Vedd elő zsidó testvér a póstaulványt! — légy helyetünk prózai — és küldd el a nekünk járó összeget. Ezt nemcsak mi várjuk el joggal tőled, hanem az a zsidó közösség is, melynek szószóli és bátor hirdetői vagyunk!

LAPUNK EVI ELŐFIZETÉSI ÁRAI BELFÖLDÖN:

Vállalatok, hitközségek, intézmények, kávéházak, klubok és vendéglők 1000 lei	
Erdélyben	400 lei
Az ókirályságban	500 lei

KÜLFÖLDÖN:

Jugoszláviában	200 dinár
Magyarországon	25 pengő
Amerikában és a többi tengerentúli államokban	8 dollár

Sírkövetés. Néhai Porqesz Antal volt cebul-silvaneii kereskedő sírkövet augusztus hó 4-én avatják fel a nagyváradi Rulikovszky-utó ortodox temetőben délelőlt 10 órakor. A kegyeletes ünnepségre ezuton hívja meg rokonait, ismerőseit a család.

A palesztinai lapok is kisebb terjedelemben jelennek meg. (Jeruzsálem.) A palesztinai nagy napilapok: a Hádrec, a Dávár és a Hábóker, reggelenként összevissza négy oldal jelennek meg egy hét óta. Korábban 6, a háború előtt 8 oldal volt a terjedelmük. Most csak péntekenként, vagy amikor közgazdasági vagy más melléklet adnak, érik el ezt az oldalzámot. Az ok: az előállítási költségek megnövekedése. A tartalom azonban nem lett szegényebb: a cikkanyag a régi. És ezt úgy érik el, hogy itt-ott kisebb betűket használnak. A héber egyébként is erősen tömör nyelv és nyomtatásban félszónyi helyet foglal el, mint a latinbetűket használó nyelvek. Mert — közismert — csak mássalhangzókat alkalmaznak, a magánhangzókat az olvasó kell hogy hozzáadja. Az estilapok terjedelme a régi maradt — az u. n. nagylapok mindegyikének estilapja is van — és a kelendőségük erősen megnövekedett, amióta megnőtt az emberek érdeklődése az események iránt. Jó üzleteket csinálnak.

BUN DE IMPRIMAT.
„GRAFICA”, ORADEA

5 - U - M - O - R

AMIKOR Ő ESZIK...
Úl a falusi zsidó a városi vendéglő asztalánál és eszik. Gyurja istenigazában magába az ételt. Meglátja egy ismerőse és kérdőzködni kezd nála a falubeliekről:
— Hogy van a Jóska?
A falusi zsidó felszálka felet:
— Meghalt!
— És rendületlenül tal tovább.
— És a felesége? — Hirtelje a másik.
— Meghalt! — hangzik a felelet.
— A gyermeked?...
— Azok is meghaltak!
Az ismerős elképed:
— Mi történt az Istenszerelmére?! Járvány pusztított nálatok?
A falusi bekebelezi az utolsó kanalat és nyugodtan felel:
— Fenélt! De amikor én eszem, az egész világ meghalt számomra!
AZ AFIKOMON.
Elhívják a beteg öregemberhez az orvost. Megvizsgálja és egyre csóválja a fejét:
— Sok afikomont evett, — ez a haj.
— Afikomont? — Iamáskodnak a rokonok. Hízen nincs pénzach!
Am az orvos nem hagyja magát:
— Mégis az a haj, hogy sok afikomont evett. Már vagy nyolcvanszor evett afikomont! És ez olyan súlyos betegség, hogy nem tudok orvoságot rája!
CSAK TÖRELEM!
A gazdag ember megbetegedett. Hjedében minjont trombitált össze, hogy szoltározzanak az egészségéért. Jött tiz szegény ember és futja a szoltárokat nagykeservesen. Dolguk végeztével várták a kegyes adományt. Nagyot néztek, amikor rangyos pár piculával szurták ki a szemüket. Az egyik még ifju koldus felmordult:
— Dicsőség! Felveti a pénz és piculákat osztogat!
A minján vénye azonban leintette:
— Csak türelem! Csigavér! Ha Isten megsegít henninket és elpatkol, alkora bankókat kapunk a temetés után, mint a kalapom!

MIT CSINÁLSZ TE?
A brizski Rabbi Josse Beer megkérte egy volt tanítványa, aki szép vagyonra tett szert és tekintélyes ember lett, a rabbi maga mellé álltette:
— Mit csinálsz? — kérdezte nyájasan.
— Hála Istennek, — felelt a tanítvány — egészséges vagyok és van szép megélhetésem.
Pár perc múlva beszélgetés közben újra kérdezte a rabbi:
— Mit csinálsz?
— Hála Istennek — felelt újabb a tanítvány — jó egészségben vagyok és némi vagyonom is van már.
Mégint elmuld pár perc. R. Josse Beer megint csak kérte tanítványát:
— Mit csinálsz?
— Nem értem — csudálkodik a tanítvány — már harmadszor kérde a Rabbi tőlem, hogy mit csinálók, pedig már mondtam, hogy Isten megáldott egészéggel.
— Te nem feleltél a kérdésre — szólt szelíten Rabbi Josse Beer. — Én azt kérdeztem tőled, hogy mit csinálsz és te beszélte egészégségről, vagyonról. Ezt azonban Isten csinálja és én tudni szeretném, mit csinálsz te? Foglalkozol-e tórával? Adsz-e szegényeknek? Gyakorolsz-e jóétkönyvságot? Csinálsz-e azt, amit zsidóknak tennie kell?

MIG A GYERTYA ÉG.
R. Jiszroel Szalant bement egy cipészhez megjavíttatni a cipőjét. Este volt és a cipész egy gyertya fényénél dolgozott, amely már kilobbanni készült.
— Kár, — mondotta R. Jiszroel — hogy már nem lesz elég ideje a javításra.
— Mig a gyertya ég, ki lehet javítani.
— Milyen mélyek ezek a szavak — mondotta R. Jiszroel és halkán ismételtette magában a feddés hangján. „Mig a gyertya ég, lehet javítani”... Mig a lélek lobog...

NÉPÜNK

Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** ORADEA Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ÉCHO...

Az Ab-hónapi nagy böjt előtti napon földre ül a vallásos zsidó és hamuval sózott tojást kóstol, mint amikor hoztatartozójt gyászolja s valóban gyászol „valakit”, akieit hiába zokogja siráimait kétezer év óta: Népi boldogságot és önállóságát siratja, a saját rög birótlóságának boldogságát jajongja, az üldözöttség keservét sóhajta és mind kevesebb az ember, aki a szenvedések és sóhajok hangjára megindultságot mutatna.

Fizikailag és lelkileg tévelyeg a zsidó lép kétezer év óta és ezt a tétovázást, ezt a kábult összevisszaságot soha nem érezte úgy, mint éppen napjainkban. Hol van a tizenhatmillió nép? A lelki és testi szenvedések útját járja. Hallunk hangokat, amelyek azt mondják, hogy chot most a zsidóság 25 százaléka lakik, a szovjetköztársaságban, ott „jól élnek”. Elismertjük hogy testi szabadságuk meg van és senki sem alazza meg őket zsidóságuk miatt. De a zsidó templomok megszűnnek, a zsidó tanházakban nincsen többé sem tanító, sem tanítvány, a vallás és a zsidó élet lényege lassankint megszűnik. A „felvilágosodottak” közülük azt hirdetik, hogy nem baj, a fő az emberi szabadság. Igaz, jó ielemel! fövel járni, de amikor kivész a tradíció és vegyes házasságok révén a zsidó lényeg mindjobbban eltűnik, akkor jaj az ember szíve. Különösen akkor, amikor úgy érzi, hogy ezt az áldozatot senkinek sem kell meghozni, — csak a zsidónak. Elvégre a többi népek, még a tanács-köztársaság területén is szabadon építhetik ki népiségüket, sőt nacionalisták is lehetnek, de a zsidóra külön „törvény” vonatkozik, hogy tünjön el a föld színéről, mint sajátosság a maga kulturájával és évezredek tradícióival. Azoknak mondjuk, akik boldogok abban a tévhitben, mert úgy gondolják, hogy Moszkvában és Kiewben, Vilnában és Kisenevben, mint gyári munkás vagy hasonló megkapja a maga napi enniivalóját. De odhat ez tartalmat az emberi életnek? A „boldogság” litkának minden zárja feltöretlett ezzel a gesztussal, amely minden általunk is joga? A legfőbb boldogság-e jog a jóllakáshoz és iquonáshoz? Nem hinnénk, hogy ez lehet a legfőbb emberi jó.

Még ha az az örom is járul elhez, hogy nincsenek látszatra kivételezettek, hiszen a primitív életörömök minden embernek egyformán rendelkezésére állanak. De ha ő akar hozzájutni, akkor zsidó mivoltát kell odadobnia egy marék kásáért. Ez nem lehet az emberi legfőbb jó... főképen nem a zsidó legfőbb jó...

Viszont odadt a tenqerentul a pénz molochja kívánja áldozatul a zsidó lényegét. Az amerikai zsidóság annyira hajszolja a pénzt, annyira minden a pénz és a meggazdagodás vágya, annyira ellőtt minden embert, hogy nem érnek rá a zsidó

vallással és lényeggel törődni. Maradt ugyan néhány külsőség, maradt a zsidó szívnek néhány megnyilatkozása, a jótékonykodás, de több semmi. Ott is naponta vesztli pozíciójából a zsidóság, ott is lassankint kimulása van itélve a zsidó lényeg.

Ez a két nagy zsidóság, amely a Pénz és Munka oltárán kell áldozzák lényegüket, a zsidóságnak tekintélyes hányadát teszik. Marad az európai zsidóság többi része, az a néhány millió, amely az „életterbe” került és ott öröklök most egy ita-zeológiai áldozataként. Európában lassankint megszűnik a pénz után loholó zsidó, mert azt vagy gyorsan elveszik tőle azon a címen, hogy — zsidónak nem kell pénz és nincs is joga ahöz, hogy pénze legyen. De meg azt az elégtételt sem adják meg neki, hogy legalább felemelt fölvel járhason embertársai között. Viszont vallása szabad gyakorlatától is eltűnik, templomai is romokban hevernek egy-egy országban, sőt még azt sem engedik meg nekik, hogy a vallásos meneküljenek a keserves órákban.

Nagyjából ez a keresztmetszete a mai zsidóságnak. Soha még olyan nyomorúságos helyzetben nem élt a zsidóság, mint napjainkban. Mintha minden összeesküdött volna ellenük. Tiz esztendeje annak, hogy a sors úgy intézi a zsidó jelent és jövőt, hogy semmi se sikerül! Sehol egy kis reménysugár, még az a bizonyos „betochen”-i, hogy bizzon a jövőben, amikor várja a segítséget, még azt is elveszik tőle.

Elveszik pénzét, hitét, vallását, elveszik a jövő generációt, amely nem tanulhat, elveszik az öregek nyugalmát és a meg nem született zsidó gyermekek tizezei jelzik, hogy nem csupán a zsidó jelen pusztul, nem egyedül a mull, hanem a jövő is...

Valóban felülhetünk ezekben a szomorú napokban a földre és boldogság napja lesz...

Egész népi sorsunkat, a zsidó mártírok tizezeit gyászoljuk, azokat, akik meghaltak... meghaltak egyedül és kizárólag azért, mert zsidóknak születtek. A gyűlölet langja tombol az egész világon és a „tisztító tűz” első és legnagyobb áldozatai mégis csak mi vagyunk. Mi, akiknek évezredekkel ezelőtt elpusztult népi állama ma is tizes parazsként égél bennünk. Kérdjük: miért lehet minden nép boldog, minden népek van saját földje és országa, — csak mi vagyunk a világ kiverit kutyái és üldözöttjei? Amikor pedig egy azylmot akarunk építeni ott, azon a földön, ahol Tilus rombolt, még az a joval is elvitatják tőlünk és nem akarják elismerni még ahöz a földhöz való jogunkat sem. Még annyi sem juthat az Isten szent ege alatt nekünk, ami minden atriakoi vad néper törzsnak is kijár?... Az a jog, hogy a saját földjén élhessen!

Elveszik népi öntudatunkat, elveszik vagyonunkat. Elveszik vallásunkat és elrabolják a jövőben való hitünket. Mindent elvesznek tőlünk, mindent, ami az életet élelté teszi. Nem marad semmink, akárhol is élünk, s bárhoqy is viselkedünk. Mi vagyunk ennek a világnak szerencsétlen ámokutói, akik sehol sem találunk nyugalmat, mig végül kiüladtan, halálrahaszoltan össze nem rogyunk.

Écho josvo bodod... hogyan „ül” egyedül a Jeruzsálemet jelentő egész zsidó nép... Echo... hangzik szomoruan a templomokban és a mi éhkonkra nincsen seholsem visszhang. A zsidóság jankiáltása nem talál seholsem meghallgatásra. A lemondások korát éljük és ami a küzdesre mégis erőt ad, az a hit a zsidó ujfászületésben. A mi korlátozott emberi felfogásunk nem látja a kiutat, de a megváltás, ha késik is, el kell jöjjön helyzetünk végleges rendezésére. Ne higgyük, hogy népi komor éjszakája, a viharok és a kiáltástalanság kora végleges. Egyszer majd mégis pirkadni fog és mi megmaradt örönk vegső megfeszítésével üdvözöljük majd a jelkeltő napot... ami egyuttal a zsidó boldogulás és boldogság napja lesz...

Rendelkezés az üzletek szombati kötelező nyitvatartásáról

București. Tekintettel arra, hogy az ország területén több üzletet szombaton zárva tartanak, Slan Ghitescu munkügyi miniszter elrendelte, hogy az érvényben lévő zárórendelet értelmében az összes üzleteket szombatonként nyitva kell tartani. Ezzel kapcsolatosan közöljük, hogy min alapszik a szombati pihenés kötelező megtartásának tradíciója, melyet az összes keresztény egyházak is alapvető tételek ismernek el. Az O-testamenteum negyedik tétele ez, amely a következőképen szól:

„Örzd meg a szombat szentségét, ahogy azt néked az Örökkévaló megparancsolta. Hat napig dolgozzál és végezd minden munkádat. De a hetedik napon nyugalom, az Örökkévaló, a te Istened tiszteletére. Ne végezz semmilyen munkát, se te, se fiad, se lányod, se szolgád, se szolgálad, se barmod, se az idegen közötted, ki kapudon belül vagyon. Mert hat napon át alkotott az Örökkévaló az eget és a földet, a tengert és mindazt, ami azokban vagyon és nyugovók a hetedik napon. azért áldotta meg az Örökkévaló a szombat napját és megszentelte azt...”